

**การแต่งเครื่องแบบการปฏิบัติตนเมื่อแต่งเครื่องแบบชนิดของเครื่องแบบ
และระเบียบปฏิบัติตนของข้าราชการตำรวจเมื่อแต่งเครื่องแบบ**

ร.ต.อ.ปิยะพงษ์ ประจวบบุญ

อาจารย์ (สบ๑) ศฝร.ภ.๙

ประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๒๒ การแต่งเครื่องแบบ ถือเป็นระเบียบที่ข้าราชการตำรวจถือปฏิบัติเมื่อแต่งเครื่องแบบต่าง ๆ เพราะเครื่องแบบตำรวจที่ทางราชการกำหนดขึ้นนั้นนอกจากเป็นเครื่องแสดงถึงสัญลักษณ์ของผู้แต่งว่าเป็นข้าราชการผู้ทรงเกียรติเหล่าหนึ่งซึ่งต่างจากข้าราชการอื่นแล้ว ยังมีความหมายให้รู้ว่าผู้แต่งมีหน้าที่รักษากฎหมายและคอยพิทักษ์รับใช้ประชาชนทุกขณะด้วย พระราชหัตถเลขาในรัชกาลที่ ๕ ผู้ทรงพระราชทานกำเนิดเครื่องแบบตำรวจว่า "สีทากี ภาษาเปอร์เซีย แปลว่าสีแผ่นดิน" จึงน่าจะมีพระราชประสงค์ว่า ตำรวจต้องเป็นตำรวจของแผ่นดิน เป็นผู้รักษาแผ่นดินหรือต้องบำบัดทุกข์ให้ความร่มเย็นเป็นสุข รักษาความสงบปลอดภัย และให้ความอบอุ่นใจแก่ประชาชนทุกชาติ ชั้น วรณะ เหมือนแผ่นดิน ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยให้ความสุขแก่สัตว์ทุกจำพวก ฉะนั้นผู้แต่งเครื่องแบบต้องรักศักดิ์ศรี มีจิตใจสูง เข้มแข็ง หนักแน่น อดทน เสียสละ สุภาพ อ่อนโยน มีวินัยดี มีศีลธรรมและวัฒนธรรม ประกอบด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีความสามัคคีกัน ตามความหมายของพระราชลัญจกรภษิต ซึ่งติดอยู่ที่ตราอาร์มหน้าหมวกว่า " สพเพลิง สงฆภูตานิ สามคคี วุฑฒิสาทิกา ความพร้อมเพรียงของปวงชนผู้ เป็นหมุยังความเจริญให้สำเร็จ"

การแต่งกายเป็นระเบียบเรียบร้อยสะอาดหมดจด นอกจากเป็นเครื่องสื่อถึงความเป็นผู้มีระเบียบวินัยดีแล้วยังเป็นเหตุหนึ่งที่จะชักจูงใจประชาชนให้เกิดศรัทธาเลื่อมใส เป็นการเข้าถึงจิตใจประชาชนในเบื้องต้นด้วยเครื่องแบบทุกชิ้นทุกส่วนจึงควรให้อยู่ในลักษณะที่เหมาะสมได้ส่วนสัตว์รัดกุมที่เป็นผู้ต้องซกกริดให้เรียบร้อยที่เป็นโลหะหรือหนังต้องขัดถูให้สะอาดเป็นเงางามและต้องแต่งให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงทุกประการเครื่องแบบที่ทางราชการได้จ่ายให้แก่พลตำรวจ นายสิบตำรวจนั้น บางรายไม่เหมาะสมแก่รูปทรง กล่าวคือ คอเสื้อหลวมไปบ้าง เอวกางเกงหลวมไปบ้าง จึงพ่อนผันให้นายสิบพลตำรวจที่ได้รับจ่ายเครื่องแบบแก้ไขเครื่องแบบส่วนที่ไม่ได้รูปทรงได้ แต่ไม่ให้แก่จนกางเกงขาลีบหรือเสื้อแนบติดกับเนื้อ เมื่อจะแก้ต้องรายงานต่อหัวหน้าหน่วยงานที่สังกัดหรือผู้รักษาราชการแทนทราบเสียก่อน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงให้แก้ไขได้ หากแก้ไขจนเสียรูปทรงเป็นที่น่าเกลียด ให้หัวหน้าหน่วยงานที่สังกัดหรือผู้รักษาราชการแทนพิจารณาที่ฉันททางวินัยตามควรแก่กรณี การแต่งเครื่องแบบของตำรวจนั้น ต้องให้เป็นเครื่องเตือนสติแก่ข้าราชการตำรวจที่จะรักษาวินัย ตำรวจ ความประพฤติและมรรยาท สมเกียรติของตำรวจ การที่ตำรวจแต่งกายเรียบร้อยหมดจดถูกต้องตามระเบียบแบบแผน ย่อมดูมีสง่า แสดงให้เห็นว่า ตำรวจในกรมกองนั้นมีระเบียบวินัยเป็นที่น่าเกรงขามแก่หมู่พาลชน ไม่กล้าที่จะก่อเหตุร้ายขึ้น ถ้าบกพร่องในการแต่งเครื่องแบบก็เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า ตำรวจหน่วยนั้นมีสมรรถภาพ ระเบียบวินัย ตลอดจนการปฏิบัติงานอ่อนแอไม่เป็นที่เลื่อมใสของประชาชน

การปฏิบัติตนเมื่อแต่งเครื่องแบบ

เมื่อข้าราชการตำรวจสวมเครื่องแบบและส่วนประกอบของเครื่องแบบต้องสะอาดเรียบร้อยและแต่งให้ครบชุด สีของเครื่องแบบต้องไม่ผิดเพี้ยนหรือเข้มผิดปกติ เครื่องแบบประเภทไหนมีส่วนประกอบอย่างไร

ต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบตำรวจ การแต่งเครื่องแบบไม่ครบชุด เช่น สวมแต่เสื้อไม่สวมหมวก หรือสวมหมวกไม่คาดเข็มขัด หรือคาดหย่อนยานไม่มีขอบ ไม่ติดเลขประจำตัวหรือสถานี หรือชื่อหน่วยงานที่สังกัด ไม่ก๊ัดขูดคอเสื้อหรือแต่งเกินไปกว่าที่กำหนดให้แต่ง เช่น ประดับสายนกหวีดในเวลา มิได้ปฏิบัติหน้าที่เวรยามประจำหรือควบคุมแถวถือได้ว่าแต่งเครื่องแบบไม่เรียบร้อยเพื่อจะได้ทราบว่าเป็นเครื่องแบบ ชนิดใดมีส่วนประกอบอย่างไร ใช้ในโอกาสใดบ้าง จึงได้ทำตารางการแต่งเครื่องแบบมาแนบท้ายข้อความใน ลักษณะนี้เพื่อถือเป็นทางปฏิบัติด้วย

เครื่องแบบและส่วนประกอบทุกชิ้นตลอดจนสีของผ้าตัดเครื่องแบบ ต้องเป็นไปตามลักษณะที่สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติกำหนดหรือจัดทำขึ้นเป็นตัวอย่าง ห้ามมิให้ดัดแปลงให้ผิดแปลกไป จากแบบที่กำหนดหรือ ตัวอย่าง สีของเสื่อกางเกงและหมวก จะต้องไม่แตกต่างกันจนเห็นได้ ห้ามใช้สีเข้มสีซีดจางไปจากสีผ้าเครื่องแบบ ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดไว้ชัดเจนน่าเกลียด รูปทรงของเสื่อ กางเกงและหมวก ต้องเป็นไปโดยสุภาพ เหมาะสมกับขนาดทรงทรวงแห่งร่างกายของตน ต้องไม่คับหรือหลวมเกินไป หมวกต้องเป็นทรงตั้งไม่ขู่

การแต่งเครื่องแบบตามหมายกำหนดการ

การแต่งเครื่องแบบเมื่อมีหมายกำหนดการ คำสั่งหรือบัตรเชิญไปในงานใดให้แต่งเครื่องแบบตามที่ กำหนดไว้ในหมายกำหนดการ คำสั่งหรือบัตรเชิญนั้น ๆ แต่ถ้ากรณีนั้น ๆ มิได้กำหนดให้แต่งเครื่องแบบอย่างไร ให้แต่งสุภาพตามสมัณนิยมและเหมาะสมกับงาน

ข้อปฏิบัติเวลาแต่งเครื่องแบบ

ข้อ ๑ ผู้แต่งเครื่องแบบจะต้องสวมหมวกเสมอ หมวกที่สวมนั้นต้องเป็นหมวกตามแบบของสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ ไม่ใช่ทรงขู่ เว้นแต่ได้เข้าไปในสถานที่ราชการหรือเคหสถานใดแล้วก็ให้ถอดหมวกตามระเบียบ ประเพณีได้

ข้อ ๒ ห้ามนำหนังสือหรือวัตถุสิ่งใดใส่กระเป๋าเสื้อหรือกางเกงจนดูไม่เรียบร้อย

ข้อ ๓ ในเวลาแต่งเครื่องแบบ ห้ามมิให้ใช้ผ้าอื่นใดพันคอเพื่อซับเหงื่อ เว้นแต่เวลาสวมเครื่องแบบ เสื่อนอกคอปิด ถ้าจะใช้ผ้าซับเหงื่อก็ให้ใช้ผ้าสีขาว

ข้อ ๔ ห้ามมิให้ข้าราชการตำรวจแต่งกายไม่สุภาพเข้าไปในสถานที่ราชการ เช่น สวมรองเท้าแตะ หรือนุ่งกางเกงแพร หรือโสร่ง เป็นต้น เว้นแต่สถานที่นั้นเป็นที่พักอาศัยของข้าราชการและเป็นเวลานอกเวลาราชการ

ข้อ ๕ การแต่งกายสากลต้องแต่งให้เรียบร้อยตามประเพณีนิยม

ข้อ ๖ เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติเสื้อเชิ้ตคอพับกาก็ ขณะอยู่ตามลำพัง ผ่อนผันให้เปิดกระดุมคอเม็ดต้น ได้ ๑ เม็ด แต่ถ้าเป็นเวลาที่ทำหน้าที่รักษาการณ์อยู่ในแถว ควบคุมแถวรายงานตน เวลาเข้าหาผู้บังคับบัญชาหรือ เข้าหาผู้ใหญ่ที่สมควรแสดงคารวะ ต้องขัดกระดุมทุกเม็ด การแต่งเครื่องแบบชนิดนี้ต้องไม่ให้คอหรือแขนเสื้อ ขึ้นในแลบออกนอกเสื้อจนแลเห็นได้

ข้อ ๗ ตำรวจที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการซ่อมเครื่องยนต์ ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่จะแต่งกายด้วยเสื้อเชิ้ตคอพับแขนยาว ประกอบด้วยกางเกงขาสั้นสีน้ำเงินก็ได้ ถ้าอยู่ในโรงงานจะใช้กางเกงขาสั้นประกอบด้วยเสื้อเชิ้ตแขนสั้นสีน้ำเงินก็ได้ เว้นแต่หมวกให้ใช้หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีน้ำเงิน

ข้อ ๘ เสื้อกันหนาว เสื้อกันฝนและปลอกหุ้มหมวกทรงหม้อตาล ซึ่งเป็นเครื่องประกอบพิเศษขณะแต่งเครื่องแบบนั้น ให้ผู้บังคับบัญชาเอาใจใส่ดูแลจ่ายให้แก่ตำรวจซึ่งไปราชการนอกสถานที่ในโอกาสที่หนาวหรือฝนตกแล้วแต่กรณี เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่จะต้องไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ เมื่อผู้นั้นกลับจากราชการแล้วให้เรียกเก็บเพื่อจ่ายให้แก่ผู้อื่นที่จะออกปฏิบัติราชการต่อไป

สีของเครื่องแบบตำรวจ

เครื่องแบบตำรวจที่ใช้สีกาเกี

เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ได้พระราชทานผ้าสำหรับใช้ตัดเครื่องแบบของตำรวจ ซึ่งจะจัดให้ตำรวจทุกนายได้ใช้เครื่องแบบสีเดียวกันทั่วประเทศ เป็นสีที่ทรงพระราชทานมาพร้อมกับโฉนดที่ดิน จำนวน ๓๕ โฉนด รวมเกือบ ๒,๐๐๐ ไร่ ให้กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยพระองค์มอบให้ไปใช้ประโยชน์ ทั้งในส่วนของ กองบัญชาการตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สร้างความปลาบปลื้มให้กับข้าราชการตำรวจทุกนาย สำหรับผ้าที่ได้รับพระราชทานเป็นผ้าสี รหัส “สนว.๐๑” ซึ่งย่อมาจาก สำนักพระราชวัง ๐๑ และต่อมา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ออกระเบียบ ว่าด้วยการปฏิบัติตนของข้าราชการเมื่อแต่งเครื่องแบบ พ.ศ.๒๕๖๑ ข้อที่ ๑๑ ความว่า เครื่องแบบตำรวจที่ใช้สีกาเกีให้ใช้ผ้าสีกาเกีพระราชทาน (สนว.๐๑) ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงนามโดย พลตำรวจเอกจักรทิพย์ ชัยจินดา ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

เครื่องแบบสนาม

เครื่องแบบสนามขึ้นอยู่กับ ระเบียบและคำสั่ง ของแต่ละหน่วย ซึ่งจะออกบังคับใช้ให้เหมาะสมกับหน่วยงานและสถานที่

กฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบตำรวจ พ.ศ.๒๕๗๗ ส่วนที่ ๑ หมวดที่ ๑ ข้อที่ ๒ (๓)ได้กำหนดสีของเครื่องแบบสนามไว้คือ สีกาเกีแกมเขียว และในโอกาสที่ต้องพรางตัวให้เข้ากับธรรมชาติให้ใช้ สีพรางเป็นสีของเครื่องแบบแทนสีกาเกีแกมเขียว

บข.ตชด สีกาเกีแกมเขียว ตามคำสั่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๓๘๗/๒๕๕๙

บข.ทท. สีน้ำเงินเข้ม ตามคำสั่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๖๑

เครื่องแบบตำรวจชายชั้นประทวน

เครื่องแบบตำรวจชายชั้นประทวนแบ่งตามชั้นยศ มีอยู่ ๒ แบบคือ แบบที่ ๑ เครื่องแบบนักเรียนพลตำรวจ พลตำรวจ นักเรียนนายสิบตำรวจ และนายสิบตำรวจ มี ๓ ชนิด และแบบที่ ๒ เครื่องแบบตำรวจชั้นประทวนยศตั้งแต่จ่าสิบตำรวจขึ้นไป มี ๗ ชนิด

๑. เครื่องแบบนักเรียนพลตำรวจ พลตำรวจ นักเรียนนายสิบตำรวจ และนายสิบตำรวจ มี ๓ ชนิด คือ

๑.๑ เครื่องแบบปกติเสื้อเชิ้ตคอพับกาก็ ประกอบด้วย

- ๑.๑ (๑) หมวกทรงหม้อตาลสีกาก็ หรือหมวกแก๊ปทรงอ่อนกาก็ หรือหมวกหนีบสีกาก็
- ๑.๑ (๒) เสื้อเชิ้ตคอพับสีกาก็
- ๑.๑ (๓) กางเกงขายาวสีกาก็หรือกางเกงแบบขี้น้ำสีกาก็
- ๑.๑ (๔) เข็มขัดหนังสีดำ หรือเข็มขัดด้ายถักสีกาก็
- ๑.๑ (๕) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำหรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำชนิดยึดข้าง หรือรองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าสูงหนังสีดำ

๑.๒ เครื่องแบบฝึก เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติเสื้อเชิ้ตคอพับกาก็ เว้นแต่หมวกให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีกาก็หรือหมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกาก็และกางเกงให้ใช้กางเกงขายาวหรือขาสั้นสีกาก็

๑.๓ เครื่องแบบสนาม ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบตำรวจ พ.ศ.๒๔๗๗ ประกอบด้วย

- ๑.๓ (๑) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกาก็แกมเขียว หมวกปีกสีกาก็แกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสักหลาดสีดำหรือสีเขียว
 - ๑.๓ (๒) เสื้อเชิ้ตคอแบะสีกาก็แกมเขียว
 - ๑.๓ (๓) กางเกงขายาวสีกาก็แกมเขียว หรือกางเกงขายาวกระเป๋ายามสีกาก็แกมเขียว
 - ๑.๓ (๔) เข็มขัดด้ายถักสีกาก็แกมเขียวหรือสีดำ
 - ๑.๓ (๕) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าสูงครึ่งน่องผ้าใบสีกาก็แกมเขียว
- ในโอกาสที่ต้องพรางตัวให้เข้ากับธรรมชาติให้ใช้ สีพรางเป็นสีของเครื่องแบบแทนสีกาก็แกมเขียว

๒ เครื่องแบบตำรวจชั้นประทวนยศตั้งแต่จ่าสิบตำรวจขึ้นไป มี ๗ ชนิด คือ

๒.๑ เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

- ๒.๑ (๑) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว
- ๒.๑ (๒) เสื้อนอกคอปิดสีขาว
- ๒.๑ (๓) กางเกงขายาวสีขาว
- ๒.๑ (๔) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำชนิดยึดข้าง
- ๒.๑ (๕) กระเป๋ที่ใช้ตามโอกาสที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

๒.๒ เครื่องแบบปกติเสื้อนอกคอแฉะงากี ประกอบด้วย

๒.๒ (๑) หมวกทรงหม้อตาลสีงากี

๒.๒ (๒) เสื้อนอกคอแฉะงากี

๒.๒ (๓) กางเกงขายาวสีงากีหรือกางเกงแบบขี้น้าสีงากี

๒.๒ (๔) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำชนิดยึดข้าง หรือรองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าสูงหนังสีดำ

๒.๒ (๕) สายกระเป๋หรือเข็มขัดหนังสีดำชนิดมีสายโยงพร้อมด้วยของกระเป๋และกระเป๋สายกระเป๋ใช้ตามโอกาสที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด เข็มขัดหนังสีน้ำตาลชนิดมีสายโยงพร้อมด้วยของกระเป๋ใช้ในโอกาสที่มีหมายกำหนดการ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามโอกาสหรือที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

๒.๓ เครื่องแบบปกติเสื้อเชิ้ตคอพับงากี ประกอบด้วย

๒.๓ (๑) หมวกทรงหม้อตาลสีงากี หรือหมวกแก๊ปทรงอ่อนสีงากี หรือหมวกหนีบสีงากี

๒.๓ (๒) เสื้อเชิ้ตคอพับสีงากี

๒.๓ (๓) กางเกงขายาวสีงากีหรือกางเกงแบบขี้น้าสีงากี

๒.๓ (๔) เข็มขัดหนังสีดำ หรือเข็มขัดด้ายถักสีงากี ในโอกาสลาลองจะใช้เข็มขัดด้ายถักงากีก็ได้ ในโอกาสที่ใช้กระเป๋ให้ใช้เข็มขัดหนังสีดำชนิดมีสายโยง กว้าง ๔.๕ เซนติเมตร มีสายโยงผ่านไหล่ขวา ๑ เส้น พร้อมด้วยของกระเป๋ หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีเงิน ลักษณะสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางตั้ง มีเข็มสำหรับสอดรู ๒ เข็ม แต่ไม่ต้องใช้สายโยง

๒.๓ (๕) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำหรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำชนิดยึดข้าง หรือรองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าสูงหนังสีดำ

๒.๓ (๖) กระเป๋ ใช้ตามโอกาสที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

๒.๔ เครื่องแบบฝีก เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติเสื้อเชิ้ตคอพับงากี เว้นแต่หมวกให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีงากี หรือ หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีงากี และใช้รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำหรือรองเท้าสูงหนังสีดำ ในโอกาสที่ใช้กระเป๋ให้ใช้เข็มขัดหนังสีดำชนิดมีสายโยง กว้าง ๔.๕ เซนติเมตร มีสายโยงผ่านไหล่ขวา ๑ เส้น พร้อมด้วยของกระเป๋ หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีเงิน ลักษณะสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางตั้ง มีเข็มสำหรับสอดรู ๒ เข็ม แต่ไม่ต้องใช้สายโยง

๒.๕ เครื่องแบบสนาม ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบตำรวจ พ.ศ.๒๔๗๗

ประกอบด้วย

๒.๕ (๑) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีงากีแกมเขียว หมวกปีกสีงากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสักหลาดสีดำหรือสีเขียว

๒.๕ (๒) เสื้อเชิ้ตคอแฉะงากีแกมเขียว

๒.๕ (๓) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียว หรือกางเกงขายาวกระเป๋ายามสีกากีแกมเขียว

๒.๕ (๔) เข็มขัดด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

๒.๕ (๕) รองเท้าสูงครีมน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าสูงครีมน่องผ้าใบสีกากีแกมเขียว

ในโอกาสที่ต้องพรางตัวให้เข้ากับธรรมชาติให้ใช้ สีพรางเป็นสีของเครื่องแบบแทนสีกากีแกมเขียว

๒.๖ เครื่องแบบครึ่งยศ (เครื่องแบบนี้ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์) ประกอบด้วย

๒.๖ (๑) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว

๒.๖ (๒) เสื้อนอกคอปิดสีขาว

๒.๖ (๓) กางเกงขายาวสีขาว

๒.๖ (๔) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำชนิดยึดข้าง

๒.๖ (๕) กระเป๋

๒.๖ (๖) ถุงมือสีขาว

๒.๗ เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศตาม และให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ส่วนของเครื่องแบบของข้าราชการตำรวจ

หมวก หมวกของข้าราชการตำรวจ มี ๑๐ ชนิด คือ

๑. หมวกหม้อตาลสีขาว
๒. หมวกทรงหม้อตาลสีกากี
๓. หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีหรือสีน้ำเงินดำหรือสีกากีแกมเขียว
๔. หมวกหนีบสีกากี
๕. หมวกปีกสีกากีแกมเขียว
๖. หมวกทรงอ่อนสักหลาดสีดำ
๗. หมวกกันแดดสีขาว
๘. หมวกกันอันตรายสำหรับผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์
๙. หมวกเหล็กสีกากีหรือสีกากีแกมเขียว
๑๐. หมวกยอดสีกากีหุ้มด้วยผ้าเสิร์จ

เสื้อ เสื้อของข้าราชการตำรวจ มี ๗ ชนิด คือ

๑. เสื้อนอกคอปิดสีขาว
๒. เสื้อนอกคอแบะสีกากี
๓. เสื้อเชิ้ตคอพับสีกากี
๔. เสื้อเชิ้ตคอแบะสีกากีแกมเขียว
๕. เสื้อเชิ้ตคอแบะสีกากีแกมเขียวปล่อยเอว

๖. เส้นนอกคอปดสีกาก็ ทำด้วยเสิร์จ

๗. เส้นนอกเปิดอกปาดเอวสีขาว

กางเกง กางเกงของข้าราชการตำรวจมี ๗ ชนิด คือ

๑. กางเกงขายาวสีขาวหรือสีกาก็ ไม่พับปลายขา
๒. กางเกงขาสั้นสีกาก็
๓. กางเกงแบบขี้น้ำสีกาก็
๔. กางเกงขายาวสีกาก็แกมเขียวไม่พับปลายขา
๕. กางเกงขายาวกระเป๋าย่อมสีกาก็แกมเขียว
๖. กางเกงขายาวสีดำติดแถบทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ
๗. กางเกงขายาวสีกาก็ติดแถบ ทำด้วยเสิร์จ

ดุม ดุมของประกอบเครื่องแบบของข้าราชการตำรวจ มี ๒ ชนิด คือ

๑. ดุมโลหะสีเงิน
๒. ดุมเกลี้ยงสีน้ำตาล

สายนกหวีด สายนกหวีดประกอบเครื่องแบบของข้าราชการตำรวจ มี ๓ ชนิด คือ

๑. สายนกหวีดทำด้วยไหมหรือด้ายสีเลือดหมูสลัปดาห์เกลี้ยง ๑ เส้น
๒. สายนกหวีดทำด้วยไหมหรือด้ายสีเลือดหมูสลัปดาห์ถัก ๑ เส้น เกลี้ยง ๑ เส้น
๓. สายนกหวีดด้ายถักสีขาว ๑ เส้น

เข็มขัด เข็มขัดประกอบเครื่องแบบของข้าราชการตำรวจ มี ๖ ชนิด คือ

๑. เข็มขัดหนังสีดำ กว้าง ๔ เซนติเมตร
๒. เข็มขัดหนังสีดำชนิดมีสายโยง กว้าง ๔.๕ เซนติเมตร
๓. เข็มขัดประคด ทำด้วยไหมหรือด้ายถัก พื้นสีเลือดหมู กว้าง ๕.๕ เซนติเมตร มีแถบไหมหรือด้ายสีดำ กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร
๔. เข็มขัดหนังสีขาว กว้าง ๕ เซนติเมตร
๕. เข็มขัดด้ายถักสีกาก็หรือสีกาก็แกมเขียวหรือสีดำ กว้าง ๓

เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีเงิน ลักษณะสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน ปลายมน กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ยาว ๕.๕ เซนติเมตร

๖. เข็มขัดด้ายถักสีขาว หรือผ้าสะท้อนแสง กว้าง ๖ เซนติเมตร มีสายโยงกว้าง ๓ เซนติเมตร

รองเท้า มี ๕ ชนิด คือ

๑. รองเท้าหุ้มสันหนังสีดำชนิดผูกเชือก
๒. รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำชนิดผูกเชือก หรือยึดข้าง

๓. รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ
๔. รองเท้าสูงหนังสีดำ
๕. รองเท้าสูงครึ่งน่องผ้าใบสี kaki เกมเขียว

รองเท้าทุกชนิดต้องมีสัน ไม่มีลวดลาย และต้องใช้ถุงเท้า สีเดียวกับรองเท้า

เดือย เดือยประกอบเครื่องแบบของข้าราชการตำรวจ ทำด้วยโลหะสีเงินติดที่สันรองเท้าหุ้มข้อ รองเท้าสูงครึ่งน่อง หรือรองเท้าสูง ใช้ได้เฉพาะผู้มีหน้าที่ขี่ม้า หรือนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร เฉพาะในเวลาขี่ม้า

สนับแข้ง สนับแข้งประกอบเครื่องแบบของข้าราชการตำรวจ มี ๒ ชนิด คือ

๑. สนับแข้งหนังหรือผ้า
๒. สนับแข้งครึ่งน่องหนังหรือผ้า

กระบี่ กระบี่ประกอบเครื่องแบบของข้าราชการตำรวจ มี ๒ ชนิด คือ

๑. กระบี่ผู้มียศตั้งแต่จ่าสิบตำรวจขึ้นไป ยาวประมาณ ๙๐ เซนติเมตร
๒. กระบี่นักเรียนนายร้อยตำรวจ ยาวประมาณ ๔๕ เซนติเมตร

สายกระบี่ สายกระบี่ประกอบเครื่องแบบของข้าราชการตำรวจ มี ๔ ชนิด คือ

๑. สายกระบี่ผู้มียศตั้งแต่พลตำรวจตรี
๒. สายกระบี่ผู้มียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไปจนถึง พันตำรวจเอก
๓. สายกระบี่ผู้มียศดาบตำรวจและจ่าสิบตำรวจ
๔. สายกระบี่นักเรียนนายร้อยตำรวจ

ซองกระบี่ ทำด้วยหนังสีดำ ตอนบนมีสาย ๒ สายสำหรับแขวนติดกับเข็มขัด ใช้ได้เฉพาะผู้มียศตั้งแต่จ่าสิบตำรวจขึ้นไป

ซองปืนพกแบบมีฝาปิดหรือไม่มีฝาปิด ทำด้วยหนังหรือผ้าใบสีดำ สี kaki หรือสี kaki เกมเขียวติดที่เข็มขัด ใช้ได้ในโอกาสที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

ซองดาบปลายปืน ทำด้วยหนังสีดำหรือสีขาว หรือผ้าใบสี kaki

ซองกระบอง ทำด้วยหนังสีดำหรือสีขาว หรือผ้าใบสี kaki

กระเป๋ากะสุน ทำด้วยหนังหรือผ้าใบสีดำ สี kaki หรือสี kaki เกมเขียว ใช้ประกอบเครื่องแบบได้เฉพาะผู้ที่ใช้ปืน ยิงเร็ว หรือปืนเล็กยาว ตามลักษณะของกระเป๋ากะสุนชนิดนั้น ๆ

อินทรรณูและเครื่องหมายยศ

อินทรรณู มี ๒ ชนิด คือ

๑. อินทรรณูอ่อน ทำด้วยผ้าชนิดและสีเดียวกับเสื้อ ด้านไหล่กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร เย็บติดกับตะเข็บเสื้อ ด้านคอกกว้าง ๒.๕ เซนติเมตร ปลายมนยาวตามขนาดของบ่า ปลายอินทรรณูติดคุดุมโลหะสีเงิน หรือคุดุมเกลี้ยงสีน้ำตาลขนาดเล็ก แล้วแต่กรณี ข้างละ ๑ ดุม

๒. อินทรธนูแข็ง เย็บเป็นแผ่นกว้าง ๕ เซนติเมตร ยาวตามขนาดของบ่า ด้านค้อย่อมุมพื้นสีเลือดหมู ตอนปลายติดดุมโลหะสีเงินขนาดเล็ก ๑ ดุม สาบสีดำ มีเครื่องประกอบดังนี้

๒.๑ นักเรียนนายร้อยตำรวจ มีแถบสีเงิน กว้าง ๑ เซนติเมตร พาดกึ่งกลางตามทางยาวของอินทรธนู

๒.๒ จำสับตำรวจและนายดาบตำรวจ มีแถบสีเงิน กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร เย็บขอบ้วนด้านไหล่

๒.๓ นายร้อยตำรวจ มีแถบสีเงิน กว้าง ๑ เซนติเมตร เย็บขอบ้วนด้านไหล่ และมีลวดลายสีเงินประกอบแถบด้านนอก

๒.๔ นายพันตำรวจ เช่นเดียวกับของนายร้อยตำรวจ เว้นแต่มีแถบสีเงิน กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร พาดกึ่งกลางตามทางยาวของอินทรธนู

๒.๕ นายพลตำรวจ พื้นปักด้วยดุ้นเงินเป็นลายถักเต็มแผ่นอินทรธนู

เครื่องหมายยศระดับที่แขนเสื้อเหนือข้อศอกข้างซ้าย รูปบั้ง ทำด้วยแถบสีขาวหรือสีเงิน กว้าง ๑ เซนติเมตร ขาบั้งยาว ๕ เซนติเมตร บรรจบกันในลักษณะมุมข้อศอกตรึงบนพื้นสีเลือดหมู สาบสีดำ เหนือบั้งมีรูปตราโล่เขนทำด้วยโลหะสีเงิน มีจำนวนบั้งตามชั้นยศ ดังนี้

สิบตำรวจตรี ๑ บั้ง

สิบตำรวจโท ๒ บั้ง

สิบตำรวจเอก ๓ บั้ง

ในกรณีมีบั้งมากกว่า ๑ บั้ง ให้ติดซ้อนกันไป เว้นระยะห่างบั้ง ๐.๔ เซนติเมตร

เครื่องหมายยศระดับอินทรธนูทั้ง ๒ ข้าง มีดังนี้

๑. จำสับตำรวจ รูปบั้งทำด้วยโลหะสีเงินรูปหางนกแขวก กว้าง ๐.๓ เซนติเมตร ปลายบั้งทั้ง ๒ ข้าง ห่างกัน ๓ เซนติเมตร ติดเรียงกัน ๓ บั้ง เว้นระยะระหว่างบั้ง ๐.๒ เซนติเมตร ให้มุมแหลมของบั้งอยู่ทางด้านคอ และมีขีดกว้าง ๐.๓ เซนติเมตร ยาว ๓ เซนติเมตร ๑ ขีด วางตามขวางของอินทรธนูติดกับปลายบั้ง และห่างจากริมอินทรธนูทางด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร

๒. นายดาบตำรวจ รูปดาบทำด้วยโลหะสีเงิน ๒ เล่ม ไขว้ติดที่ริมอินทรธนูทางด้านไหล่ ให้ปลายดาบอยู่ทางด้านคอ

เครื่องหมายยศของเครื่องแบบสนาม ปักด้วยด้ายหรือไหมสีขาว หรือสีดำที่ปกคอเสื้อข้างขวา มีลักษณะเช่นเดียวกับเครื่องหมายโลหะขนาดย่อพองาม สำหรับเครื่องหมายของเครื่องแบบสนามของนายพลตำรวจ และพันตำรวจเอกที่ได้รับเงินเดือนในอัตราพันตำรวจเอก (พิเศษ) ขึ้นไป ให้ใช้เครื่องหมายยศปักที่คอเสื้อทั้ง ๒ ข้าง แทนเครื่องหมายจำพวกและสังกัด

เครื่องหมายจำพวกและเครื่องหมายสังกัด

นายพลตำรวจและพันตำรวจเอกที่ได้รับเงินเดือนในอัตราพันตำรวจเอก (พิเศษ) ขึ้นไป ใช้เครื่องหมายรูปโล่เขนประดับด้วยข้อชัยพฤกษ์รอบนอกครึ่งรอบ ทำด้วยโลหะสีเงินตามลักษณะและขนาดที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด ติดที่คอเสื้อตอนหน้าทั้งสองข้าง แทนเครื่องหมายจำพวกและสังกัด

ผู้มียศพันตำรวจเอกลงมาซึ่งดำรงตำแหน่งประจำสำนักงานตำรวจแห่งชาติใช้เครื่องหมายรูปโล่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรีติดที่คอเสื้อตอนหน้าทั้งสองข้าง

นายตำรวจชั้นสัญญาบัตรสังกัดโรงเรียนนายร้อยตำรวจและนักเรียนนายร้อยตำรวจใช้เครื่องหมายรูปอาร์ม ภายในอาร์มมีรูปกระบี่ไขว้กับพระแสงดาบเขนและโล่ซึ่งเป็นวงกลมเส้นคู่ ๒ ชั้น วงนอกมีลายกนกทำด้วยโลหะสีเงินตามลักษณะและขนาดที่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดติดที่คอเสื้อตอนหน้าทั้งสองข้าง

ข้าราชการประจำการที่ได้รับพระราชทานยศตำรวจ ใช้เครื่องหมายติดที่คอเสื้อตอนหน้าทั้งสองข้าง ดังนี้

๑. นายพลตำรวจ เครื่องหมายรูปโล่เขนประดับด้วยข้อชัยพฤกษ์รอบนอกครึ่งรอบ ทำด้วยโลหะสีเงิน
๒. ผู้มียศต่ำกว่านายพลตำรวจ เครื่องหมายรูปโล่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี

การติดเครื่องหมายตามส่วนนี้ สำหรับเสื่อนอกคอปิดติดที่คอเสื้อ เสื่อนอกคอแบะติดที่แนวพับของเสื้อตอนบน เสื้อเชิ้ตคอพับติดที่คอพับ เสื่อนอกแบบเปิดอกปาดเอวที่แนวพับเหนือเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องหมายจำพวกของเครื่องแบบสนาม ให้ปักด้วยด้ายหรือไหมสีขาว หรือสีดำที่ปักคอเสื้อข้างซ้าย มีลักษณะเช่นเดียวกับเครื่องหมายโลหะขนาดพองาม สำหรับพลตำรวจให้ปักเครื่องหมายจำพวกที่ปักคอเสื้อข้างซ้ายและขวา

เครื่องหมายสังกัดของเครื่องแบบสนาม ให้ปักด้วยด้ายหรือไหมสีเหลืองบนแถบผ้าพื้นสีดำติดเหนือกระเป๋าสีดำด้านซ้าย

ข้อ ๘ เครื่องหมายจำพวกทำด้วยโลหะสีเงิน ติดที่คอเสื้อตอนหน้าข้างขวา มีลักษณะดังนี้

๑. สำนักงานเลขาธิการกรม ตราลโ่เขนกลางกนก สีเหลี่ยมรี
๒. สำนักงานจเรตำรวจ ตราลโ่เขนกลางกนก สีเหลี่ยมรี
๓. กองคดี ตราลโ่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี
๔. กองการเงิน ตราลโ่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี
๕. กองพลาธิการ ตราลโ่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี
๖. กองการต่างประเทศ ตราลโ่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี
๗. กองตรวจคนเข้าเมือง อักษร ตม กลางกนกสีเหลี่ยม

๘. กองวิจัยและวางแผน ตราโล่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี
๙. กองวิชาการ ตราโล่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี
๑๐. กองสวัสดิการ ตราโล่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี
๑๑. กองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากร ตราโล่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี
๑๒. กองกำลังพล ตราโล่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี
๑๓. กองบินตำรวจ ตราโล่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี
๑๔. กองบังคับการตำรวจสื่อสาร ตราโล่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี
๑๕. กองบังคับการตำรวจดับเพลิง ตราโล่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี
๑๖. สำนักงานแพทย์ใหญ่ อักษร พต กลางกนกสีเหลี่ยมรี
๑๗. กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง อักษร ก กลางกนกสีเหลี่ยมรี
๑๘. กองบัญชาการการศึกษา อักษร ศ กลางกนกสีเหลี่ยมรี
๑๙. กองบัญชาการตำรวจภูธร อักษร ภ๑ ภ๒ ภ๓ หรือ ภ๔ กลางกนกสีเหลี่ยมรี
๒๐. กองบัญชาการตำรวจนครบาล อักษร น กลางกนกสีเหลี่ยมรี
๒๑. กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน อักษร ตชด กลางกนกสีเหลี่ยมรี
๒๒. กองวิจัยและวางแผน ตราโล่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี
๒๓. กองวิชาการ ตราโล่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี
๒๔. กองสวัสดิการ ตราโล่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี
๒๕. กองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากร ตราโล่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี
๒๖. กองกำลังพล ตราโล่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี
๒๗. กองบินตำรวจ ตราโล่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี
๒๘. กองบังคับการตำรวจสื่อสาร ตราโล่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี
๒๙. กองบังคับการตำรวจดับเพลิง ตราโล่เขนกลางกนกสีเหลี่ยมรี
๓๐. สำนักงานแพทย์ใหญ่ อักษร พต กลางกนกสีเหลี่ยมรี
๓๑. กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง อักษร ก กลางกนกสีเหลี่ยมรี
๓๒. กองบัญชาการการศึกษา อักษร ศ กลางกนกสีเหลี่ยมรี
๓๓. กองบัญชาการตำรวจนครบาล อักษร น กลางกนก
๓๔. กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน อักษร ตชด กลางกนกสีเหลี่ยมรี
- ข้อ ๙ เครื่องหมายสังกัดทำด้วยโลหะสีเงิน ติดที่คอเสื้อตอนหน้าข้างซ้าย มีลักษณะดังนี้**
๑. กองบังคับการศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๑-๙ ใช้อักษร ศฝร กลางกนกสีเหลี่ยมรี
๒. กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดยะลา ใช้ อักษร ยล กลางกนกสีเหลี่ยมรี
๓. กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี ใช้ อักษร ปน กลางกนกสีเหลี่ยมรี

๔. กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนราธิวาส ใช้ อักษร นธ กลางนกลีเหลียมรี
๕. กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา ใช้ อักษร สข กลางนกลีเหลียมรี
๖. กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพัทลุง ใช้ อักษร พท กลางนกลีเหลียมรี
๗. กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตรัง ใช้ อักษร ตง กลางนกลีเหลียมรี
๘. กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสตูล ใช้ อักษร สต กลางนกลีเหลียมรี
๙. กองบังคับการอำนวยการตำรวจภูธรของแต่ละภาค อักษร ออก กลางนกลีเหลียมรี

ป้ายชื่อ

ป้ายชื่อเครื่องแบบปกติคอปัสีกากีแขนยาว

พล.ต.อ จักทิพย์ ชัยจินดา ได้มีคำสั่ง ๐๐๐๑(ผบ)/๒๗๗ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ในข้อที่ ๒ ความว่า ให้ข้าราชการตำรวจทุกหน่วย (ยกเว้น สตม) ใช้ป้ายชื่อตัวและชื่อสกุลทำด้วยโลหะ หรือพลาสติก ขนาดกว้าง ๑.๕ ซม. ยาว ๗ ซม. มีกรอบกว้าง ๐.๑ ซม. ภายในแผ่นป้ายชื่อมีตัวอักษร ชื่อตัวและชื่อสกุลเป็นภาษาไทยสูง ๐.๕ ซม. เป็นแบบตัวพิมพ์เรียงกันเป็น ๑ แถว พื้นแผ่นป้ายชื่อเป็นสีดำตัวอักษรและกรอบเป็นสีเงินหรือสีขาวเมื่อแต่งเครื่องแบบตำรวจทุกชนิด(เว้นแต่เครื่องแบบสนาม) และทุกโอกาส(เว้นแต่ในโอกาสปฏิบัติงานร่วม หรือฝึก ร่วมกับต่างประเทศหรือเดินทางไปราชการต่างประเทศให้ใช้ป้ายชื่อตัวและชื่อสกุลแบบสองภาษาตามระเบียบคำสั่ง และ/หรือที่มีอยู่เดิม)

ป้ายชื่อ ชื่อสกุล สำหรับเครื่องแบบสนามให้ปักหรือพิมพ์ด้วยอักษรภาษาไทยสีดำบนแถบพื้นผ้าสีขาวเหนือกระเปาะเสื้อด้านขวา ในโอกาสที่เครื่องหมายจำพวกใช้ สีดำ สังกัด ชื่อ และชื่อสกุลให้ใช้สีดำบนพื้นสี กากีแกมเขียว

เครื่องหมายปลอกแขนเสื้อ

ตำรวจผู้มียศตั้งแต่สิบตำรวจเอกลงมา ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจราจรในเวลากลางวัน ใช้ปลอกแขน ทำด้วยผ้าสะท้อนแสงยาวตั้งแต่ข้อศอกถึงข้อมือตามแบบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติสวมแขนเสื้อทั้งสองข้าง

ตำรวจผู้มียศตั้งแต่จ่าสิบตำรวจขึ้นไป ขณะปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจราจร ใช้ปลอกแขนทำด้วยผ้าสีขาว กว้าง ๑๐ เซนติเมตร มีอักษรย่อชื่อจังหวัดทำด้วยผ้าสีขาวอยู่ในวงกลมซึ่งทำด้วยผ้าสีดำขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๕ เซนติเมตร เย็บติดที่ปลอกแขนด้านนอก สวมแขนเสื้อข้างขวาเหนือข้อศอก

ตำรวจผู้มีตำแหน่งหน้าที่เกี่ยวกับการดับเพลิง ใช้ปลอกแขนทำด้วยผ้าสีแดง กว้าง ๑๐ เซนติเมตร มีอักษร ดพ ทำด้วยผ้าสีดำ อยู่ในวงกลมซึ่งทำด้วยผ้าสีขาวขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๕ เซนติเมตร เย็บติดที่ปลอกแขนด้านนอก สวมแขนเสื้อข้างขวาเหนือข้อศอก

ตำรวจผู้มีตำแหน่งหน้าที่เกี่ยวกับกิจการของเทศบาล ใช้ปลอกแขนทำด้วยผ้าสีเขียว กว้าง ๑๐ เซนติเมตร มีอักษร ทศ ทำด้วยผ้าสีขาว อยู่ในวงกลมทำด้วยผ้าสีดำขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๕ เซนติเมตร เย็บติดที่ปลอกแขนด้านนอก สวมแขนเสื้อข้างขวาเหนือข้อศอก

การใช้เครื่องแบบ

ผู้มีสิทธิแต่งเครื่องแบบตำรวจ คือ

๑. ข้าราชการตำรวจ
๒. ข้าราชการประจำที่ได้รับพระราชทานยศตำรวจ

นักเรียนพลตำรวจและนักเรียนนายสิบตำรวจ แต่งเครื่องแบบอย่างเดียวกับพลตำรวจ เว้นแต่ผู้มียศตำรวจชั้นประทวนให้ประดับเครื่องหมายยศ

ผู้ดำรงตำแหน่งยศชั้นว่าที่นายตำรวจ ชั้นใด แต่งเครื่องแบบได้เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งยศชั้นนั้น

ข้าราชการตำรวจที่ถูกสั่งพักราชการ ให้งดใช้เครื่องแบบตำรวจตลอดเวลาที่ถูกสั่งพักราชการ

เพื่อประโยชน์ในการฝึกหรือปราบปรามโจรผู้ร้ายหรือการปฏิบัติราชการสนาม หรือใน

เวลาฉุกเฉิน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจะกำหนดเครื่องแบบตำรวจตามความจำเป็นก็ได้

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจะสั่งให้ตำรวจแต่งเครื่องแบบประเภทใด ใช้หรืองดใช้เครื่องแบบหรือส่วนประกอบของเครื่องแบบชนิดใด ในกรณีใด หรือในโอกาสใดตามความเหมาะสมแก่พฤติการณ์ก็ได้

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ปฏิบัติตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องลำดับเกียรติและระเบียบการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

ตำรวจซึ่งได้รับพระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่างประเทศ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นได้

เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติซึ่งไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ใช้แพรแถบอย่างแพรแถบของเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ ทำเป็นแถบสูงประมาณ ๑.๕ เซนติเมตร กว้างประมาณ ๓ เซนติเมตร ติดที่อกเสื้อข้างซ้าย เหนือกระเป๋าบน เว้นแต่เครื่องราชอิสริยาภรณ์ใดซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้ประดับที่อกเสื้อข้างขวา ก็ให้ติดแพรแถบที่อกเสื้อข้างขวา สำหรับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใดมีกฎหมายกำหนดเครื่องหมายสำหรับประดับแพรแถบ ก็ให้ประดับเครื่องหมายที่แพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นด้วยในกรณีมีแพรแถบหลายแถบ ให้ติดเรียงกันเป็นแถวตามยาว แถวละไม่เกิน ๕ แถบ

ในเวลาแต่งเครื่องแบบตำรวจ ห้ามมิให้ใช้สิ่งอื่นใดติดหรือทับเครื่องแบบนอกจากที่ทางราชการได้อนุญาต

ตำรวจที่เป็นสมาชิกในสมาคมหรือสโมสรใด ในโอกาสเกี่ยวกับงานของสมาคมหรือสโมสรนั้น ให้ประดับเครื่องหมายนั้น ๆ ได้เป็นพิเศษเฉพาะคราว แต่ถ้าต้องการจะประดับเป็นการถาวรต้องได้รับอนุญาตจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

ตำรวจผู้ที่ได้รับเสื้อครุยหรือเสื้อปริญญา ให้สวมทับ เครื่องแบบตำรวจได้ในโอกาสตามที่กำหนดไว้ในระเบียบการใช้เสื้อนั้น ๆ

ผู้มียศตั้งแต่จ่าสิบตำรวจขึ้นไป และ นักเรียนนายร้อยตำรวจใช้ปกอกแขนทุกซ์สีดำ กว้าง ๑๐ เซนติเมตร สวมทับที่แขนเสื้อข้างซ้ายเหนือข้อศอกได้ตามโอกาส ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

ทรงผมและกิริยามารยาทเมื่อแต่งเครื่องแบบ

เครื่องแบบตำรวจเป็นเครื่องแสดงถึงสัญลักษณ์ของผู้แต่งว่าเป็นข้าราชการผู้ทรงเกียรติ เหล่าหนึ่ง ที่มีการกิจเป็นผู้รักษากฎหมายและบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนให้มีความสงบและเกิดประโยชน์สุข ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีความประสงค์ให้ข้าราชการตำรวจในสังกัดทุกคนมีภาพลักษณ์ที่ดี เหมาะสมกับการเป็นผู้ที่อยู่ในระเบียบวินัยเมื่อแต่งเครื่องแบบ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ออกระเบียบ ว่าด้วยการปฏิบัติตนของข้าราชการตำรวจเมื่อแต่งเครื่องแบบ พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงนามโดย พล.ต.อ.จักรทิพย์ ชัยจินดา ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๑ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

ข้อ ๔ ข้าราชการตำรวจชายทุกคนเมื่อแต่งเครื่องแบบ ให้ตัดผมสั้น ด้านข้างยาวทั้ง ๓ ด้าน ด้านบนความยาวไม่เกิน ๓ เซนติเมตร

ข้อ ๕ ข้าราชการตำรวจชายที่ปฏิบัติหน้าที่การสืบสวนหรือการข่าวหรือป้องกันปราบปรามยาเสพติดเมื่อไม่แต่งเครื่องแบบ ให้ไว้ผมทรงสูง

ข้อ ๖ การไว้ผมของข้าราชการตำรวจหญิงเมื่อแต่งเครื่องแบบ

๖.๑ ไม่ปล่อยให้ผมยาวประบ่าหรือปรกบังนปิดอินทรธนู หากไว้ผมยาวต้องขมวดปลายผมให้เรียบร้อย ถ้ามีความจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ในการขมวดปลายผม ให้ใช้สีดำเพียงสีเดียว

๖.๒ หากจำเป็นจะต้องใช้อุปกรณ์ตกแต่งทรงผมประกอบ ก็ควรให้ใช้กับหรือริบบิ้นขนาดเล็กสีดำเพียงสีเดียว

๖.๓ ห้ามไว้ผมเปีย ผมแกละ ผมทรงหางม้า ผมม้า (ผมปรกหน้า) หรือทรงผมอื่นที่ไม่เหมาะสม

ข้อ ๗ ข้าราชการตำรวจทุกคนที่ปฏิบัติหน้าที่นายตำรวจราชองครักษ์ให้ปฏิบัติตามระเบียบนี้ และตามแนวทางที่หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์กำหนด

ข้อ ๘ ห้ามข้าราชการตำรวจทำสีผม หากจำเป็นต้องทำสีผม ให้ทำสีผมเป็นสีดำได้เพียงสีเดียว และห้ามใช้ครีมแต่งผมหรือสารอื่นใดตกแต่งทรงผมให้มองดูแล้วเหมือนผมเปียก ตามตัวอย่างการไว้ผมของข้าราชการตำรวจที่แนบท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๙ สำหรับข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่การสืบสวนหรือการข่าวในการถวายความปลอดภัยหรือการอารักขาบุคคลสำคัญ ให้แต่งกายแบบสากลนิยม (ชุดสูทหรือเสื้อทรงซาฟารี) และติดเครื่องหมายบอกฝ่าย (ถ้ามี)

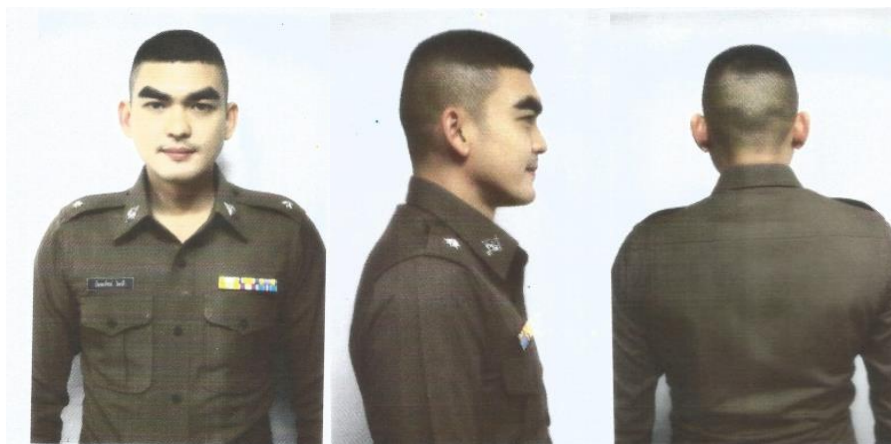
ข้อ ๑๐ ข้าราชการตำรวจทุกคนจะต้องประพฤติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยโดยเคร่งครัดเมื่อแต่งเครื่องแบบต้องแต่งกายให้เรียบร้อย หลีกเลียงการแสดงกริยาท่าทางที่ไม่เหมาะสมในที่สาธารณะ เช่น ยืนกอดอก ล้วงกระเป๋า ยืนพิง เเท้าแขน เเท้าเอว หรือนั่งไขว่ห้าง เป็นต้น ตลอดจนไม่แสดงกริยาใดๆ ในลักษณะหยาบคาย ดูหมิ่น หรือเหยียดหยามประชาชน

ข้อ ๑๑ เครื่องแบบตำรวจที่ใช้สีกากี ให้ใช้ผ้าสีกากีพระราชทาน (สนว. ๐๑)

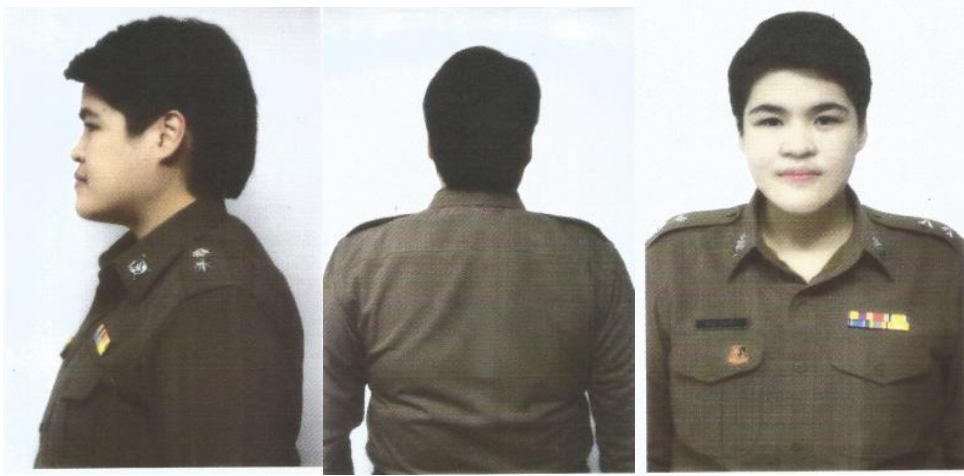
ข้อ ๑๒ ให้สำนักงานเจเรตำรวจหรือผู้บังคับบัญชาแล้วแต่กรณี ตรวจสอบกวดขันดูแลการ ปฏิบัติตามระเบียบนี้ และรายงานผลการตรวจสอบและการกวดขันดังกล่าวให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทราบ ผ่านกองวินัย ตามห้วงระยะเวลาที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

ข้อ ๑๓ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติรักษาการตามระเบียบนี้

ภาพตัวอย่างการไว้ทรงผมของข้าราชการตำรวจชาย



ภาพตัวอย่างการไว้ทรงผมของข้าราชการตำรวจหญิง



เอกสารอ้างอิง

พระราชบัญญัติเครื่องแบบตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๓๗ (ฉบับที่ ๒)
ประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๒๒ การแต่งเครื่องแบบ
ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการปฏิบัติตนเมื่อแต่งเครื่องแบบ พ.ศ. ๒๕๖๑
คำสั่ง พล.ต.อ.จักรทิพย์ ชัยจินดา ที่ ๐๐๐๑(ผบ)/๒๗๗ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๐
<http://www.tsd.police.go.th/law๒.html> (กองกฎหมาย)